

Solleröns blivande urskog

Det är eftermiddag den 18 juni 2002. Ett gäng gubbar sitter på bänkarna söder om kyrkan, solen skiner som den gjort hela dagen. En fin plats att fatta beslut på, beslut som kommer att gälla i femtio år framåt i tiden!

Sollerö Gemensamhetsskog har funnits sedan laga skiftet och det är de gamla bysamfälligheterna som sammanförts. Arealen uppgår till totalt 1800 hektar och samfälligheten tillhör de enskilda jordbruksfastigheterna inom Sollerö socken.

Efter att hela dagen varit på dessa marker tillsammans med Ambrosiusson från skogsvårdsstyrelsen, Håll Nils, en av samfällighetens två revisorer, och Kättström från skogsägareföreningen har beslutet mognat fram, att med staten gm/ skogsvårdsstyrelsen som motpart inleda förhandling om ett så kallat naturvårdsavtal på ca 130 hektar av Rossbergets sydostsluttning.

För att förstå tankarna bakom detta beslut bör man nog gå femtio år *tillbaka* i tiden och följa utveckling och synsätt i skogen framåt i tiden ...

Då, för femtio år sedan, pågick skogsarbetet som det "alltid" hade gjort, träden fälldes manuellt med timmersvans, kvistades med yxa och barkades med barkspade. Arbetet skedde mestadels vintertid i bilväglösa skogar och virket fraktades med häst och släde till närmsta flottled... Några farhågor om utarmning av flora och fauna fanns nog inte! Hanterbara motorsågar och traktorer började ersätta timmersvans och häst, vägnätet byggdes ut, lastbilar ersatte flottlederna. På sextioalet myntades uttrycket "ingen man på marken" av företrädare för skogsindustrin, och utvecklingen skenade på fram till dagens året runt och mestadels tvåskiftgående skördare.....

Skogspolitiskt skedde också enorma svängningar under denna tid. På sextioalet gällde dikning och gödsling, lövbekämpning med kemiska preparat förordades. På sjuttioalet siades att snabbväxande eukalyptusplantager i den tempererade zonen skulle göra svenskt skogsbruk överflödigt. I mitten av åttioalet hotades privatskogen av tvångsavverkning, ett lagförslag som fick flera tusen skogsägare i Dalarna att protestera vid en manifestation vid Lugnets hoppbackar i Falun. Förslaget drogs tillbaka av dåvarande jordbruksministern!

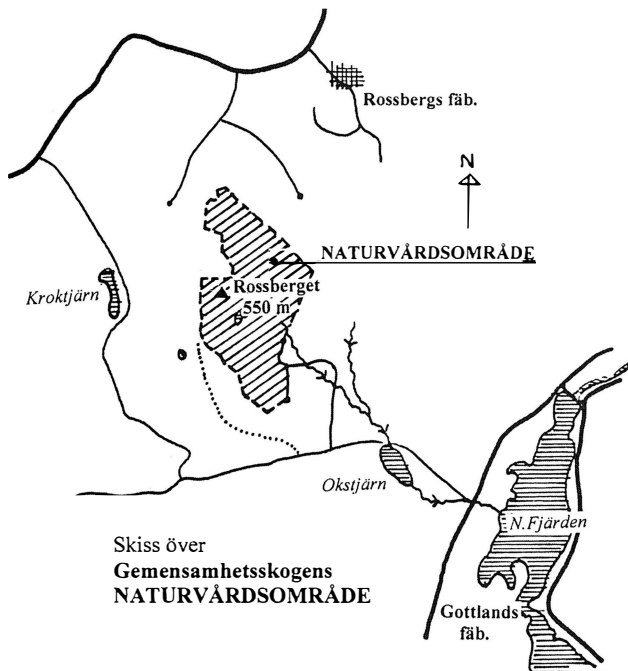
Skogsvårdstyrelsen som bombarderat skogsägare med ”Råd och anvisningar” att slutavverka, markbereda och plantera med lagplikt som påtryckning i många fall, vände nära på över en natt, när en ny skogsvårdslag 1994 jämställde miljö och produktionsmål. Nu gällde råden naturvårdshänsyn och förekomst av nyckelbiotoper som ska skyddas från avverkning.

Naturvårdsorganisationerna hade fått gehör för sina farhågor om utarmning av mångfalden med denna effektiva maskinpark som så snabbt förändrat skogsbruket. ”Stegat före” var deras slogan.

Skogsbruksplaner som tidigare endast fokuserats på möjlig avverkning fick förnyas och kompletteras med naturvårdshänsyn. ”Grön Plan” myntades, som innebär att 5% av den produktiva skogsmarken skall lämnas till så kallad fri utveckling; kantzoner mot myrar, vattendrag sparas, dikning förbjuds m.m.

Detta är bara ett axplock ur minnet av de vindar som blåst under en skogs halva omloppstid. Det tar hundra år från frö till timmerträd!

Gemensamhetsskogen var en av de första som anammade de nya rönerna och lät upprätta en ny grön plan 1995. Rossbergsområdet var till stora delar undantaget från skogsbruk i denna plan men skogsvårdstyrelsens inventeringar visade att ytterligare skyddsvärda biotoper finns i närheten.

Inom området finns inga bilvägar men det är ändå lätt åtkomligt. I sydöst når gränsen från en skogsbilväg som delar sig. Lämnar man den vänstra vägen är man omedelbart inne i blockrik granskog med många lågor. En metergrov sälj och en asp är fulla av lunglav som indikerar naturvärden.

Från högra vägens vägslut är det jämn stigning upp till toppen av Rossberget. Först är det grov granskog med en delvis underjordisk bäck, vidare är det sumpig granskog, tallåsar, myrar, en liten tjärn och på toppen hållmarker och klippstup med en vid utsikt åt alla väderstreck. Höjdläget är mellan 425-550 m över havet.

Skogen har stått orörd så länge att inga maskiner någonsin kört där, men man kan se en del spår av tidigare brukande, någon stubbe och igenväxt basväg där hästar dragit timmerlassen. Någon inventering av florán har inte gjorts, men bland signalarter (signalarter är samlingsnamn på arter som indikerar höga naturvärden) som för den kunnige är lätta att hitta, märks lunglav, violettgrå tagellav, rosenticka, stuplav, ullticka, rynkskinn m.m.

Det bör även gynna vissa fågel- och djurarter att ha en så pass stor orörd skog. Björnen har haft sitt ide här och själv önskar skribenten att en så försynt och undanträngd fågel som lavskrikan ska finna området attraktivt och kunna överleva här!

När nu staten bytt avverkningspiskan mot moroten för att ge ekonomiskt bidrag, som skall ses som en uppmuntran, var tiden mogen att såväl i terräng som skrivet avtal ge detta område säkrare skydd än en grön skogsbruksplan som revideras var tionde år.

Ett naturvårdsavtal innebär att markägaren avstår från brukande i femtio år. Vad som händer därefter får kommande generationer besluta om,men nog borde väl området få fortsätta utvecklingen mot en urskog?!

Gubbarna utanför kyrkan denna soliga dag som ville fullfölja några av tidigare förtroendemäns tankar och ge kommande generationer en bit orörd naturskog var:

Grudd Ejnar, Sar Åke, Bus Olle, Sar Östen, Gambäl Lennart, Wik Mas, Björkqvist LassJerk å Sarlars Börje.

Den 13 augusti 2002 antog styrelsen enhälligt det upprättade avtalsförslaget och den 21 oktober 2002 var avtalet undertecknat av Länsjägmästare Jan Hedlund och skribenten av denna artikel, Börje Svensson.

Dalarnas Naturskyddsförening uppmärksammade vårt naturvårdsengagemang och tilldelade Sollerö Gemensamhetsskogs samfällighetsförening 2003 års Stora Miljöpris "Lyckosparken".